

2008. 06. 19. Szabadka
VAMADISz

Gábrity Molnár Irén:
**Vajdasági ifjúsági magatartás-
karrierépítés**

Felnőttéválás mutatói

- n A hagyományosan az oktatási rendszerből való kilépésének idején?
- n Munkavállaláskor?
- n Anyagi függetlenség kell hozzá?
- n Önálló család/háztartás kialakítása?

- n A modern ipari országok előregednek – gerontokrácia (minden 5. ember 60 év feletti)
- n A fiatalok létszáma csökken!
- n A gyermekvállalási hajlandóság és házasságok száma csökken!
- n A házasodási életkor kitolódik
- n A szingli életmód vagy a laza párkapcsolatok a divat
- n Továbbtanulási hajlam növekszik
- n Karrierépítés elsődleges és egy életen át tart

Fiatalok életcélja ma - prioritási sorrend:

1. Karrierépítés

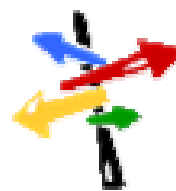
- továbbtanulási szándék
- képességek fejlesztése
- kapcsolati hálózati tőke építése

2. Munkahelykeresés

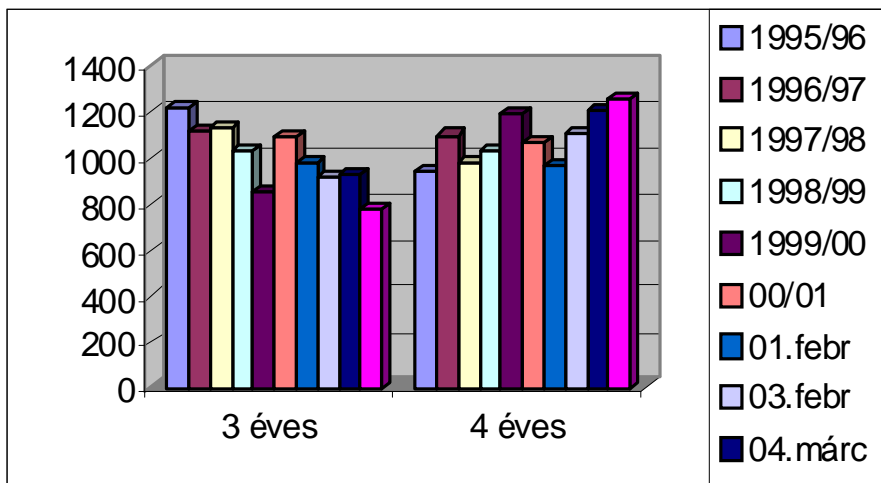
- kreatív munka
- „jó fizetés”
- rugalmas – mozgalmas lehetőségek a fejlődéshez

3. Jövőkép kialakítása – biztos tervek

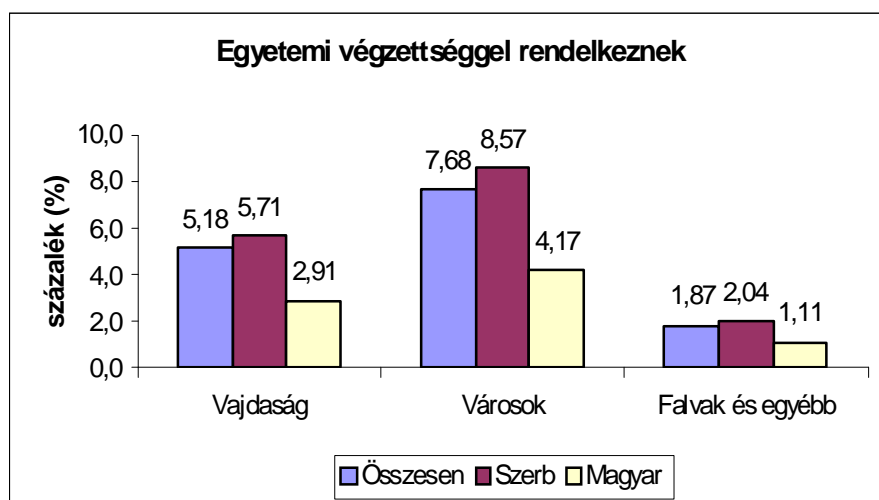
4. Családalapítás

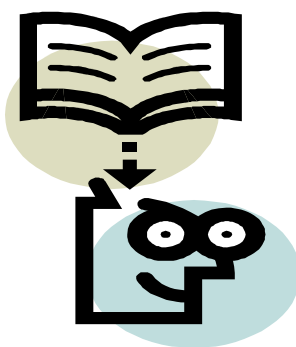
A magyar középiskolások középiskola választása (1995–2004)

Hol van a lemaradás?

MILYEN LEHETŐSÉGEINK VANNAK?

- A felsőoktatás mindegyre tömegessé válik.
- Európában a diplomás túlkínálat jelensége.
- A diplomák munkapiaci és társadalmi szinten is leértékelődnek.

MIT LÁTNAK A MUNKAADÓK A DIPLOMÁBAN?

Britt kutatások szerint a munkaadók a diplomát olyan tulajdonságok hordozójának tekintik, mint az: alkalmazkodás, kitartás, szervezési, elemzési, döntéshozói és tanulási képesség, rugalmas beilleszkedés képessége, kiemelkedő kommunikációs készségek, csapatmunkára való alkalmasság, kezdeményező-készség, problémamegoldó képesség.

Ez azt mutatja, hogy a dolgozó könnyebben, kreatívabban meg tudja oldani a kapott feladatokat.

Vajdaságban a fiatalok jövőképe bizonytalan - egyetem választáskor „kudarckerülő magatartás”

- n a legközelebbi városban tanul - szülői sugallat (költségkímélő megoldás) – Gyakori a fárasztó és költséges ingázás
- n magyar nyelven – energiakímélő
- n hálózathatás/városvonzás (tömb magyar térség)
- n alkalmi munka mellett, magán karokon, vagy kihelyezett tagozaton távoktatással próbálkozik
- n magyar fiatal munkavállalók karrierje akadozik, ha a szerb nyelvtudásuk gyenge, vagy nem tudnak legalább egy világnyelvet is

Meddig tanuljunk?

- n A fiatalok többsége törődik a továbbképzésével, de szívesen vesznek részt **gyorstalpalló és olcsó kurzusokon**;
- n viszonylag kevesen gondolkodnak **másoddiploma**, vagy specializálás szerzésén (20%-a).
- n Ez összefügg az **anyagi helyzetükkel** és a környezeti hatásokkal is, hiszen a városban élők kedvezőbb feltételek mellett **képezhetik tovább magukat a szakmában**.
- n A megkérdezettek közül leginkább a bölcsészszakosok képzik át magukat, míg a közgazdászok alapképzés után is tovább tanulnak.

Karrierépítés Vajdaságban

- a magyar fiataloknál pluszenergia befektetése szükséges
- esélyegyenlőtlenség a tudatos **jövőépítésben**, a piacorientált szakválasztáskor
- igény van az **európai felsőoktatási-kutatási térségbe való integrálódás– pl. regionális egyetemek**

MI A DIPLOMA HASZNA?

A munkaadók két alapvető kritériumot vesznek figyelembe: elvégzett szak és személyiség.

A diplomások nagy része nem optimista munkakeresés-ügyben: szerintük a diploma nem elég, nem biztosíték.

- arra a kérdésre, hogy ha újratekintné, ismét járna-e egyetemre, igennel válaszoltak.

A fiatalok fontosnak tartják a személyes fejlődésüket az egyetemi évek alatt: **világszemlélet formálódása, látókör bővülése, értékes barátságok szövődése, döntéshozás képessége, általános műveltség.**

Gazdasági húzóágazatok

- n A városban élő fiatalok a **szolgáltatásokat** választják, míg a falun és kisvárosban élők inkább a **mezőgazdaság és a feldolgozóipar** lehetőségeit látják.
- n A külföldi- és befektető tőke nélkül nem lehetséges a gazdasági fellendülés, sem pedig új munkahelyek nyitása.

Hosszú ideig tartó munkakeresés

- n A munkaközvetítői irodák főleg az alacsony iskolavégzettségű, szakiskolát végzett, leghátrányosabb munkanélküli rétegnek szerveznek át- és továbbképzést. *A diplomás magyar fiatalok zöme nem jelentkezik be a munkaközvetítő irodába.*
- n *A felsőoktatási diplomával rendelkezők, az ismerősök és barátok által, vagy újságban, interneten meghirdetett alkalomra várnak.*
- n *A munkaviszonyban levő fiatalok viszonylag rövid idő alatt sok helyt dolgoztak már. Átlagosan évenként váltottak munkahelyet, akár ugyanabban a szakmában is. Az ok: a megfelelően fizetett, biztos munkahely keresése, vagy az utólagos átképzés.*

Emigráció?

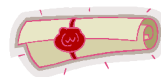
- n A mintából legtöbb válaszadó friss diplomás **az alkalomra vár és vállalna munkát külföldön.**
- n Igazából azonban **nem látják a külföldi munkavállalás módját, és nem terveznek hosszú időre.**
- n Nagyobb migrációs hajlammal rendelkeznek azok, akiket egy potenciális célország be is fogadna: **orvos, műszaki informatikus, programozó, művész, sportoló, újságíró, építőmunkás, szimultán fordító, főleg a határmenti területekről (heti ingázás Magyarországra, vagy közeli EU-s országba).**

Elhelyezkedési esélyek

- n A magyaroknál **alulreprezentáltság** észlelhető a **felsőoktatásban és a munkaerőpiac** privilegizált szféráiban is. Az oktatásban és a munkakeresés terén a vajdasági magyarok a többségi nemzettel veszik fel a versenyt, nem pedig a magyarországi vagy európai mintát követik.
- n **A magyar fiatalok elhelyezkedési esélyei Szerbia/Vajdaság munkaerőpiacától és igényétől függ. Szakma- és munkahelyválasztás terén a szerbiai/régióbeli munkaerőpiaci tényezők a döntőek nem pedig az európai normafeltételek.**

Előnyök-hátrányok:

- n többnyelvű környezetben **előnyös a nyelvtudás** (anyanyelv, környezetnyelv, államnyelv vagy az idegen nyelv funkcionális használata)
- n a **nemzetiségi hálózat és kapcsolatrendszer nem működik** olyan intenzitással, mint a szerb és montenegrói közösségekben, de ott ahol létezik, önbizalmat és biztonságot ad a friss munkakereső és karrierépítő fiataloknak.

A presztízsszakmák:

- n menedzser, banki/pénzügyes munkák, marketing-, informatikai munkák, programozó, pszichológus, közgazdász, képzett könyvelő, ügyvéd, tanár, logista, építészmérnök-vállalkozó, gyógyszerész, állatorvos, szakorvos.

A 19-25 éves középkáder a munkanélküliek 12,1%-át teszik ki, tehát az oktatási rendszer hiányos.

Kompetencia?

A munkáltatók olyan „komplett személyeket” keresnek, amelyekből hiány van!

Hol marad el a szükséges kompetencia?

- (1) a nem megfelelő tanárok*
- (2) elavult tanítási program...*

A középfokú oktatás alapproblémája:

- szakmai standardizálás (tudás+képesség) hiánya*
- nem készíti fel a tanulókat sem a munkába állásra, sem a továbbtanulásra*
- újdonság az elmélet és gyakorlat közti viszony: hároméves szakmunkásképzőkben az arány 70:30 %, a négyévesben 60:40 a gyakorlat javára*
- szakok bevezetése improvizált (modern szakok), merev - legtöbb a gépészeti szakiskola, viszont e szakemberek iránti kereslet megcsappant.*

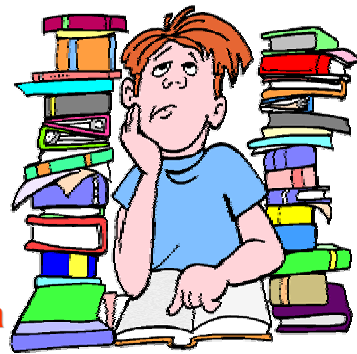
KONKLÚZIÓK:

- 1. A versenyképességre fókuszáljunk -**
minőségi és akkreditálható új *felnőttképzési formákra*
- 2. Széleskörű szakoktatás, flexibilis,**
interdiszciplináris képzés és gyakorlatias tudás kell
- 3. Teendő:**
 - a szakmakínálat megtervezéséhez szükséges**
párbeszédke kezdeményezése: munkakereső-
munkaközvetítő, iskola-munkaadó,
munkaközvetítő-iskola

**1. Karrierépítő Információs
Koordinációs Irodák
megnyitására van igény**

**2. A felnőttoktatás új keretek
közötti modellezésével
valósítható meg – *határon
át ívelő munkaerőpiac és
képzés rendszer.***

**3. A „magyar felsőoktatási
térben”, *regionális
felsőoktatási tömörülés és a
felnőttoktatás,
interdiszciplináris
intézményközi modellje kell***

Köszönöm a figyelmet!

